

GİRESUN KÜLTÜR SEMPOZYUMU

30 - 31 MAYIS 1998

BİLDİRİLER

GİRESUN BELEDİYESİ

İSTANBUL 1998

Giresun Belediyesi Kültür Yayınları No: 2

Ahmet GÜRSONY	Cumhuriyetin İlk On Yılında Giresun'da Eğitim ve Kültürel Değişim.....	283
Şevki KOLUKISA- Halil ÇOLAK	Sporun Giresun'da Kültürel Yapıya Etkisi.....	295
Yaşar KALAFAT	Giresun ve Yöresi Örnekleri İle Türk Halk Sufizmi.....	303
Erman ARTUN	Anadolu'da Türk Halk Kültürü Ürünlerinin Oluşumuna Kültürel Değişim ve Gelişim Açısından Bakış.....	307
İbrahim BALCIOĞLU	Kültür, Kişilik ve Kimlik.....	313
Abdullah ŞENGÜL	Türk Kültür Tarihi Çerçevesinde Giresun'un Sosyal Hayatında Tiyatro Faaliyetleri (1923-1933).....	317
Hayrettin İVGİN	Giresun Kültüründe Fındık.....	335
Bilgchan Atsız GÖKDAĞ- Abdullah ŞENGÜL	Geleneksel Türk Kültürü Çerçevesinde Giresun'da Düğün Adetleri.....	347
Erden MENTEŞEOĞLU	Giresun'da Köy Düğünü.....	373
Cavit AKIN	Giresun ve Çevresinde Düğünlerimizin Toplum Hayatımızdaki Yeri ve Önemi.....	383
Ayhan YÜKSEL	Tirebolu'da Evlenme ve Düğün Adetleri.....	393
Ali ÇELİK	Giresun'da Mart Kurma Geleneği ve Buna Bağlı Bazı İnanmalar.....	401
Bilgchan A. GÖKDAĞ- Feridun TEKİN	Giresun Halk Takvimi ve Buna Bağlı İnanışlar.....	415
Bilgchan Atsız GÖKDAĞ- Nazım KURUCA	Giresun'daki Eski Türk İnançlarının İzleri.....	421
Hayrettin GÜNAY	Giresun Yöresinde Bazı İnanışlar.....	431
Ahmet AKŞİT	Giresun'da Cumhuriyetin Onuncu Yıl Kutlama Törenleri.....	437
Şenel ÖNALDI	Tirebolu Çocuk Oyunlarında Söz, Müzik ve Ritm.....	445
Erden MENTEŞEOĞLU- Ayhan YÜKSEL	Giresun Halk Müsikisi.....	449
Hayrettin GÜNAY	Görece'de Kemence ve Kemenceciler.....	471
Ali KARADENİZ	Giresun Türkülerinde Aşk-Sevdalık Temaları.....	479
Â. Esat BOZYİĞİT	Giresun İl Merkezi Sokak Adları.....	491

SPORUN GİRESUN'DA KÜLTÜREL YAPIYA ETKİSİ

* Dr. Şevki KOLUKISA

** Okt. Halil ÇOLAK

Spor, Kültür ve Toplum Kavramlarının Tanımı

Sporun Giresun kültür hayatındaki yerini ve etkilerini incelemeden önce, genel olarak spor, kültür ve toplum kavramlarını kısaca açıklayalım.

Eskiden beden eğitimi ile eşdeğerde tutulan spor kavramı bugün, bir farklılaşma göstermiş olup, beden eğitiminin üst yapısını oluşturmuştur. Beden eğitiminde kazanılan fiziksel ve zihinsel değerlerin sergilendiği, başarıyı genişletme ve yarışmada üstün olma isteğinin hakim olduğu, her bakımdan daha yetenekli olanların seçilmesinin hedeflendiği bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Spor daha çok; yarışmayı, rekabeti, kazanmayı içermekte ve en yüksek düzeyde oyun- mücadele ve ağır sinir-kas koordinasyonunu gerektirmektedir.

"Spor" kelimesi latince, oyun, oyalanma, işten uzaklaşma veya birbirinden ayırma anlamına gelen " di spore" den türemiştir (1). Modern olimpiyat oyunlarının fikir babası ve kurucusu olan Fransız Baron Pierre de Coubertin 'e göre; spor, ilerleme isteğine dayanan ve tehlikeyi göze almaya kadar giden, arzu ile seçilerek alışkanlık haline getirilmiş yoğun bir kas çalışmasıdır (2). Paul Sonchan ve Jacques May'e göre; spor, bir mücadele ve bir oyundur (2). Selim Sırrı Tarcan'a göre; spor, vücudun gücünü ve çevikliğini sürdüren, irade kudretini arttıran şuurlu bir vasıttır. Spor, ilerleme, geçme, başarılı olma hırsı ile duyguyu, diğer yönden başarıya etken olan teknik çalışma ile akla ve mantığa dayanır. İnsanların, vücut ve kafaca yeteneklerini geliştirme amacını güden, aynı zamanda zevk veren, çevikliğe dayanan, ilerleme, geçme ve başarılı olma arzusundan doğan bir yarışma faaliyetidir (3). Çolak'a göre spor; belirli kurallarla sınırlandırılmış, kazanma güdüsünün hakim olduğu ve yarışmalar şeklinde uygulanan fiziksel aktivitelerdir (4). Ansiklopedik bilgilerde; spor, vücudun genel durumuna göre, uygun idmanlarla sağlamlaştırmak, çevikleştirmek amacı ile yapılan bedensel çalışmalar sonucu ferdi ve kollektif oyunlar şeklinde yapılan, genellikle yarışmaya yol açan, bazı kesin kurallara göre insanların yarıştığı faaliyetler olarak tanımlanmıştır (5). Webster's sözlüğünde, beceriye ve fiziksel ispata dayanan ve yarışmalar şeklinde yapılan fiziksel aktiviteler olarak tanımlanmıştır (6).

Kültür; fransızca "culture" kelimesinden dilimize geçmiştir. Eski dildeki "hars" kelimesinin yerini ve karşılığını almıştır. Değişik kişilerce değişik şekillerde kullanılan kültür kavramını bazı sosyologlar, belli bir toplumu diğer bir toplumdaki ayıran yaşam şekli olarak tanımlarlar (7). Bazı toplumbilimcilere göre; kültür, bir insan topluluğunun nesilden nesile aktardığı inanç, bilgi ve uygulamalarını ifade eder (1). Erkal'a göre; kültür,tarihî bir birikim, ortak bir dil varlığıdır. Kültür, bir toplumun bütün ideallerinin ve

* KTÜ Giresun Eğitim Fakültesi

** KTÜ Giresun Meslek Yüksekokulu

sosyal kişiliğinin bir sembolüdür. Kültürün iki temel fonksiyonu vardır. Birincisi, koruyuculuk ikincisi gelişme ve yenilenmedir (8). E.B. Taylor'a göre; kültür, toplumun bir üyesi olarak insanın elde ettiği bilgi, inanç, sanat, moral, hukuk, alışkanlık ve diğer yetenekleri kapsayan karmaşık bir bütünlüktür (9).

Toplum kavramı ise; sosyal gereksinimlerini karşılamak için etkileşen ve ortak bir kültürü paylaşan çok sayıdaki insanın oluşturduğu bir birlikteliktir. Toplumun özellikleri kısaca şöyle sıralanabilir.

- Toplumdaki kişiler demografik bir birim oluştururlar.
- Toplum, ortak bir coğrafik mekanda var olur.
- Toplum, işlevsel olarak farklılaşmış temel gruplardan oluşmuştur.
- Toplum, kültürel olarak benzer grupların toplamıdır.
- Toplum baştan aşağı işlevsel bir birimdir (9).

İlkçağlarda doğaya karşı kuvvetli olma, vahşi hayvanları avlama ve hayatı devam ettirmek için yapılan sportif faaliyetleri daha sonraları iktidar olma, savaşlarda kazanma ve yarışma amaçlı olarak yapıldığını görüyoruz. Avrupa'da rönesans ve reform hareketlerinden sonra okullarda gençliğin eğitilmesinde eğitim amaçlı görevler üstlenmiştir. Günümüzde sporun, çok değişik amaçlar doğrultusunda yapıldığını görüyoruz. Günümüzde spor;

- Bireylerin kuvvetli, sağlıklı, zinde ve estetik olmalarını hedefler,
- Yarışma, gösteri ve üstün olmayı amaçlar,
- Eğitim ve öğretime katkı sağlayıcı , pedagojik amaçlıdır,
- Boş zamanları aktif ve pasif değerlendirmeyi ve rekreasyonu amaçlar,
- Kültürel birikimlerin tanıtımı, turizm, kültürel temaslar ve enformasyon ile propaganda alanlarında bir araç olarak kullanılabilir,
- Gerek amatör ve gerekse profesyonel müsabakalardaki görevlendirmeler nedeni ile iş istihdamı sağlar.

Spor, hangi amaç ve hedef doğrultusunda yapılırsa yapılsın, toplumda sosyal müesseselerin kurulmasına, sosyal olgu ve olayların oluşmasına, sosyal ilişkilerin artmasına ve kültürel temasın aktarılmasına neden olmaktadır. Birey ve toplumların spor faaliyetlerine katılımı sayesinde toplum ve birey, kendini sosyal bir hareketlilik içerisinde bulur (8). Spor müsabakaları nedeni ile yer değiştirme *coğrafi hareketlilik*, sportif aktivitelere sadece katılma ile *yatay hareketlilik* ve bu aktivitelere başarı kazanma ile *dikey hareketlilik* sağlanır.

Spor, toplumların ve bireylerin kültür birikimi elde etmesine, yalnızlıktan kurtularak sosyalizasyon sağlamasına ve turistik temas sayesinde kültür alış verişine neden olmaktadır. Toplumları dünyaya açmakta ve bireylerin örf, adet , gelenek ve yaşayışlarını daha geniş çevrelere aktarılmasında büyük rol oynar. Sportif faaliyetler, iç ve dış temaslar yolu ile turizmin gelişmesine ve turizm arzının artmasına yardım ettiği gibi, değişik toplumların yaşayış, folklor, kültür ve geleneklerinin tanınmasında önemli rol oynar. Tarihi, turistik ve kültürel alanların tanınmasında da etkilidir. Bireyler ve toplumlar arası iletişim, etkileşim, bilgi ve kültür akışına neden olurlar. Toplumlarda sosyalizasyon sağlar, sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel zeminler hazırlar.

J.Betts, " bireysel dahi olsa spor, toplumun kültürel alanda yükselmesine, işbirliğinin artmasına, grupların bütünleşmesine ve uyum sağlamasına neden olur" demiştir (10). F.W. Gozens'e göre ;spor, bireyin toplum içinde yalnızlıktan kurtularak sosyalizasyon

Seyirhanına batıkta bulunan Markere
farklı olarak sözlerine bağlamak istiyorum

sağlamasında, kurallara uyma alışkanlığının kazanılmasında, hoşgörü ve demokrasinin gelişmesinde çimento görevi üstlenir (11).Yine Baron Pierre de Coubertin - spor; " bireyleri sosyalleşmeye yöneltir diyerek sporun sosyo-kültürel yapıya olan etkisini ortaya koymuştur (2).

Spor; bir toplumun kültürel birikimini, ekonomik gelişmişliğini gösteren toplumsal bir aynadır. Her milletin ve toplumun kültürünü destekleyen veya kültür birikiminden kaynaklanan spor dalları da, o toplumun bir yanını ortaya koyar. Dünya minderlerinde Türk güreşinin başarısı, " Türk gibi kuvvetli " sözü Türk kültürünün bir bölümünün dünyaya tanıtılmasında anahtar sözcük olmuştur. Her milletin ve kültürün kendine özgü bir sporu vardır. Türk güreşi, İngiliz futbolu, Amerikan futbolu, İngiliz kriketi, İran satrancı, Japon karate ve judosu bunlara örnek olarak verilebilir. Bu spor dalları, milletlerin kültürel yapısının içerisinde doğmuştur.

Giresun'da Spor-Kültür Etkinlikleri

Buraya kadar olan bölümde kavramsal olarak spor, kültür ve toplum, bir üçgen içerisinde incelendi, sporun kültürel yapıya ve toplumsal yapıya olan etkileri tespit edildi. Bu bölümde ise, sporif aktivitelerin Giresun'daki sosyo-kültürel yapıya etkileri ortaya konacaktır.

Yapılan araştırmalarda görülmüştür ki; özellikle milli mücadelenin hemen sonrasında sosyo-ekonomik çalışmalarla birlikte sosyo-kültürel hareketlenme ilimizde de başlamıştır. O dönemlerde İlimiz 'de çıkan Işık Gazetesi bu tür hareketlere yer vermiştir. Milli mücadele sonrasında ilimizde yapılan yerel müsabakalar sonrası özellikle Gemilerçekeği ve Kale mahallesindeki parklarda takımlara çay, yemek geceleri düzenlendiği görülmektedir. Bu gecelere İlimiz' in mülki amirlerinin, ileri gelenlerinin, halktan büyük bir kesiminin ve gençlerinin katıldığı belirtilmiştir. Yemeğin hemen sonunda, özellikle mahalli türkülerin ağırlıkta olduğu konserlerin verildiği, temsillerin verildiği, dansların yapıldığı yine belirtilmiştir. İlimizde yapılan bölgeler arası yada ikili müsabakalarda da benzeri aktivitelerin yanında gelen takımlara İlimizin tarihi ve mesire yerleri hakkında da bilgilerin sunulduğu, Giresun konuk severliliğinin en güzel örneklerinin verildiği görülmüştür. İller arasındaki dostluk ve arkadaşlığın geliştirilmesi yönünde çalışmaların yapıldığı da belirlenmiştir. Bu tür hareketlerin belirtildiği gazete haberlerine geçmeden önce ilimizde tespit edilen spor tarihçesine kısa bir göz atmamızda fayda vardır.

İlimizde 1910'lu yıllardan itibaren beden eğitimi ve spor aktivitelerinin başladığını görüyoruz. Bu dönemlerde İstanbul ve Ankara'da öğrenim görüp de yaz tatillerini Giresun'da geçirmek için gelen gençlik tarafından mahalle aralarında futbol oynanmaya başlamış ve futbola gönül veren gençler tarafından 1914 yılında *İdman Yurdu Örgütü* kurulur. Ancak bu örgütün ömrü pek uzun olmaz. 1925 Yılında Bekir Sami Bey ve Sabri Seyhun Bey önderliğinde *Hilalspor Kulübü* kurulur. Bu kulüp öncelikle yüzme ve kürek gibi su sporları ile futbol ve koşu branşlarında aktivitelerini sürdürürler. Spor faaliyetlerinin yanı sıra sosyal içerikli diğer faaliyetlere de yer vererek tiyatro, müzik çalışmaları ve kitaplık kurma gibi büyük emek isteyen uğraşlarda da bulunarak kültürel hizmetlerde de etkin rol oynamışlardır. Sonra bu kulübü merkezde ve ilçelerdeki diğer kulüpler izlemiştir. 1938 yılına kadar toplam 18 kulüp kurulmuş. 3530 Sayılı Beden Terbiyesi yasasının çıkması ile bu kulüpler kapatılmış ve yasaya uygun şartlarda 1941 yılında Hilalspor, Akın Gençlik ve Aksu Gençlik kulüpleri kurulmuştur.

Giresun spor tarihine kısaca değindikten sonra şimdide spor-kültür bağlantılı bazı gazete kupürlerine bir göz atalım.

28 Ağustos 1340 (1924) tarih ve 93 no'lu Işık Gazetesinde şöyle bir haber yayınlanmıştır; " 4 Eylül' de Ankara'da yapılacak olan Türkiye İdmançıları Şampiyonluk müsabakaları nedeni ile vapurla Samsun'a giden Trabzon' lu sporcular vapurun limanda mola vermesini fırsat bilerek İlimize uğramışlardır". Haberin devamı gazefeden devam edelim;

" Vapurun limanımızda kaldığı müddetten istifade ederek şehrimize çıkan gençler doğruca Bilgi Yurdunu ziyaret etmişlerdir. Bilgi Yurdu'ndan kendilerine refakat eden bir kaç gencin delaleti ile memleketin bazı mahalleri gezilmiş, buralar ve memleket hakkında bilgiler verilmiş ve yemek zamanının takarribi dolayısı ile Bilgi Yurdu tarafından Yıldız Lokantasında bir ziyafet verilmiştir. Saat 5'de vapura giden gençler pek samimi hislerle memleketimizden ayrılmışlardır. Hayırlı yolculuklar ve muvaffakiyetler dileriz".

x Bir başka haberde özetle; Ordu İdman yurdu sporcuları üç günlüğüne İlimize davet edilir. Bu üç günlük süre içerisinde sadece bir günü sportif amaçlıdır. Diğer günlerde bu kafile şerefine Türk Ocağı tarafından ziyafetler tertip edilecek, temsiller düzenlenecek, konserler verilecek, çeşitli yerler gezilecektir. Bu müsabakaların amacı; Işık Gazetesinde şu şekilde ifade edilmiştir; " Yalnızca şurasını kaydetmek isteriz ki; müsabakalarda muhakkak galip gelmek şart değildir. Ya galip gelinir veya mağlup. Maksat, iki komşu memleket arasında bir samimiyet peydah etmektir" (Işık Gazetesi 16 Nisan 1341/ 1925).

x 2 Ağustos 1934 tarih ve 348 no'lu Yeşil Gireson gazetesinde çıkan bir haberde Muhafızgücü Bisikletçilerinin İlimizi ziyaret ettiği, bu sporcular şerefine yemek ve çay verildiği, bu çay son rası İlimizi tanıtıcı bilgilerin verildiği, piyes tertip edildiği belirtilmiştir. Yine bu türden bir organizasyonun Giresun Akın Gençlik ve Samsun 19 Mayıs Kulüpleri arasındaki bir futbol maçı nedeni ile düzenlendiğini Yeşilgireson Gazetesinin 28 Haziran 1947 tarih ve 987 no'lu nüshasından okuyoruz. Benzeri bir haberde de Ordu'lu gençlerin futbol ve voleybol maçı için İlimize geldiği belirtilmiştir. Bu müsabaka için de çeşitli kültürel etkinlik ve sosyolojik ilişkileri geliştirici çabaları görmemiz mümkün (Yeşilgireson 30 Nisan 1947, no:1084).

Buraya kadar olan bölümde sportif faaliyetler nedeni ile İlimiz' e gelen diğer illere mensup kişilere önce Giresun konukseverliği gösterilmiş, yöre ile ilgili turistik ve folklorik bilgiler verilmiş, yörenin yemekleri sunulmuş, yöresel türkülerin ağırlıkta olduğu konserler ve piyesler tertip edilmiştir. Özetle; Giresun kültür ve folkloru ile ilgili Giresun dışından gelenlere bilgiler sunulmuştur. Bunun yanında, katılımcılar arasında sosyal iletişimlerin kurulmasına önem verilmiştir.

Bu bölümde ise; sportif etkinliklerin İlimiz insanlarına olan etkileri ortaya konacaktır. 1941 Yılında kuruluşunu 3530 sayılı Beden Terbiyesi Kanunu doğrultusunda tamamlayan spor kulüpleri sportif aktivitelerinin yanında kültürel aktivitelere de büyük önem vermişlerdir. Bu spor kulüplerinin tiyatro, halk oyunları ve halk müziği konusu gibi toplulukları da bünyelerinde barındırdığı, muhtelif zamanlarda gece ve çay düzenledikleri bilinmektedir. Şimdi de bu tür haberler için yine Yeşilgireson gazetesinde çıkan haberlere bir göz atalım. " Akın Gençlik 'ten Garden parti. Akın Gençlik kulübü dün akşam Kumyalı Parkında verdikleri gecede, sporcuların oynadığı Jull Sezar piyesi ilgi ile izlendi" (14 Ağustos 1943, no:791). Akın Gençlik sporcuları Bulancak'ta İmralı İnsanları isimli piyesi başarılı bir biçimde icra ettiler ve sonrasında saz heyeti fasilla bu eğlenceye renk kattı" (6 Ocak 1945). "Aksu Gençlik sporcular Bir Gönül Masalı ve Mahcuplar piyesini başarılı bir biçimde sergilediler" (10 Şubat 1946, no:917). "Akın Gençlik kulübünün tertip ettiği gecede güzel şiirler sunuldu, saz heyeti

güzel bir müzik ziyafeti çaktı, güzel türküler okundu" (2 Mart 1946). Bu haberlerden de anlaşılacağı üzere spor kulüplerimiz gençliğe sadece sportif amaçlı değil kültürel hareketle de hizmet etmiştir. 2 Haziran 1946 pazar günü sportif bir aktivite nedeni ile Tirebolu'lu gençler Görele'ye giderler. Burada bir voleybol maçı oynanacaktır. Maç oynanır ve sonrası ziyafet ve çay tertip edilir, piyes oynanır. Bu ziyaret sonrası Tirebolu Halkevi yetkilileri düşüncelerini 15 Haziran 1946 tarih ve 934 sayılı nüshasında şöyle ifade ederler; "Küçük ahşap iskele üzerinde kalabalık bir halk topluluğu misafirleri coşkun gösterilerle karşılıyor. Bu karşılayış Türk Konukseverliğinin içinden doğma ve riyadan arı bir fazilet tezahürüdür ki, her zaman için iyi ve öz hasletlerimizle haklı olarak iftihar edebiliriz. Bize karşı gösterdikleri samimi hüsnükabulden dolayı Görele Halkına açık hayranlığımızın ve şükranlarımızın ifadesini sunmak bizim için zaruri bir vecibedir".

Ortak değerleri taşımak ve kişiler yada topluluklar arasında güzellikleri yaşatmak için spor ve kültürel hareketi birleştirmenin kanımızca en güzel örneklerinden biri olsa gerek bu haber.

Günümüze gelindiğinde, spor kulüplerimizin tiyatro, halk müziği, halkoyunları, şiir günleri yada geceleri düzenleme hareketlerini görmediğimiz bir gerçektir. Ancak bu tür aktivitelerin çeşitli demekler tarafından yapıldığı bilinmektedir. Bununla birlikte gerek kulüpler ve gerekse okullar bazında yapılan deplasman niteliği müsabakalar nedeni ile kültürel bir hareketlilik yinede söz konusudur. Şöyle ki; İlimize gelen takımlar bu vesile ile hem gezilecek yerleri görüyor, hem de yöremize ait hediyelik alıp bunu sevdiklerine götürerek kültürel bir hareketlilik sağlamaktadır. Aynı şekilde başka yörelere giden takım mensuplarımızda giderken götürdükleri yöresel hediyelerle bu harekete katkıda bulunmaktadırlar. Örneğin; 1990 yılında Gürcistan'ın Batum şehrine giden İl Güreş ve judo, 1991 yılına Bakü' ye giden güreş, judo ve masa tenisi takımlarımızın İlimizi tanıttıkları. İadeyi ziyarette bulunan bu ülke sporcuları şerefine düzenlenen gece ve turistik amaçlı geziler ile yine kültürel bir hareket görmemiz mümkündür.

Özetle; sportif etkinlikler, İlimiz kültürel hayatının ayrılmaz bir parçası olmuştur. Bu nedenle gençliğe yönelik kişi ve kuruluşların bu hususu gözardı etmemeleri gerekir.

Bu bildirinin hazırlanması safhasında Işık ve Yeşilgiresun gazetelerinin eski nüshalarını bizlere sunan Sayın Hasan Öğütçü Bey ile Osmanlıcadan çevirileri yapan Arş.Gör. Sayın Oktay Karaman'a teşekkürlerimizi sunarız.

KAYNAKLAR

1. Yeni Türk Ansiklopedisi, cilt:6, sh:2024, Ötügen Yayınları.
2. Özmen,Ö.: **Çağdaş Sporda Eğitim Üçgeni**, İzmir, 1976.
3. Tarcan,S.S.: **Beden Eğitimi**, Devlet matbaası, İstanbul, 1932.
4. Çolak, H.: **Beden Eğitimi Ders Notları**, KTÜ Giresun Mes.Yük.Ok.,1988.
5. Meydan Larousse, cilt: 11, sh:532.
6. Webster's Collage Dictionary, Random House, Sh:1294, New York, 1990.
7. Kantarcıoğlu, S.: **Atatürk'ün Kültür Anlayışı**, Yeni Form,1985.
8. Erkal, M.: **Sosyolojik Açıdan Spor**, GSGM Yay. Ankara, 1985.
9. Fichler, J.: **Sosyoloji Nedir ?**, çev: Nilgün Çelebi, Toplum Yay.,1992.
10. Betts, J.: **Sports, Culture and Society**, sh:146, N.York , 1963.
11. Gozens, F.W. and Etumpi, F.S.: **Sports in USA Life**, Universty of Chicago,1953.
- 12.Çolak, H.: **"50 Yılda Giresun'da Spor"**,Giresun GSİM yay.,sh:35, 1988.